

ZÁKON

ze dne 2019,

kterým se mění zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů ve znění zákona č. 476/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 563/2004 Sb., zákona č. 383/2005 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 352/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 333/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 89/2012 Sb. a zákona č. 303/2013 Sb. se mění takto:

Přidává se § 7, který zní:

„Diagnostický ústav může poskytovat péči též dětem, o jejichž umístění v důsledku jejich poruch chování požádali zákonní zástupci dítěte. Těmto dětem je poskytována preventivně výchovná péče.“

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu, hlavní principy navrhované právní úpravy a nezbytnost navrhované právní úpravy

Tento paragraf byl po dobu 5 let v přechodném období – viz přechodná ustanovení zavedená zákonem č. 333/2012Sb. Přechodné období 5 let skončilo 31. 8. 2017.

V současné době v rámci definice klientů a poskytovaných služeb v rámci stávající právní úpravy dochází k praxi, kdy schází možnost dobrovolných pobytů u vybraných typů zařízení, které byly využívány a byly účinné.

Nedílnou a související součástí komplexního systému preventivně výchovné péče ve školských zařízeních musí být znovu možnost realizace smluvních pobytů v diagnostických ústavech, umožňující fyzickým i právníkům osobám využívat diagnostické, výchovně-terapeutické a stabilizační pobyty, které jsou v současnosti často prostřednictvím předběžných opatření směřovány do středisek výchovné péče, nebo také do DÚ. Je to nejjednodušší cesta, jak dosáhnout rychlého výsledku, který se velmi efektivně projeví v terénu při preventivní práci s dětmi.

Navrhovaná úprava nastaví znovu možnost dobrovolných pobytů.

Obecné důvody pro zavedení pobytů na žádost rodičů (zákonných zástupců):

- situace v běžných školách se vlivem inkluzivních aktivit zhoršuje: roste procento dětí s problémovým chováním nebo poruchou chování v třídních kolektivech, které nejsou vhodným způsobem intervenovány,
- zvyšuje se podíl problémového chování žáků v různých formách: šikana, kyberšikana, zvýšená agresivita, odmítání autorit a používání vulgarit, odmítání spolupráce,
- pedagogičtí pracovníci nemají k dispozici účinné prostředky k prevenci proti uvedeným jevům, zvyšuje se neochota situaci účinně řešit,
- ve školách chybí ve většině případů speciální pedagogové – etopedi, kteří mohou lépe intervenovat nežádoucí chování než běžní pedagogičtí pracovníci,
- při řešení problémového chování/poruchy chování bývají začleněny Střediska výchovné péče, které však nemohou vhodným způsobem reagovat na extrémnější projevy chování v případě jeho výskytu (jedná se o pobytové služby).

Obranné mechanismy proti možnému zneužití pobytu na žádost rodičů (zákonných zástupců):

- pobytu na žádost předchází ambulantní péče, kdy zákonný zástupce i dítě samotné musí přijít nejméně ke dvěma konzultacím problémového chování,
- v ambulantní péči dochází k prvnímu kontaktu s rodiči, bývá zpracována rodinná anamnéza, dochází k podrobnému popisu nežádoucího chování a zároveň začíná být při řešení zapojena kmenová škola dítěte a zpravidla také pracovníci orgánu sociálně-právní ochrany dětí (kurátoři), kteří případně iniciují pobyt,

- začíná prvotní nastavení strukturovaného trávení volného času dítěte, jeho pravidelná příprava do školy, zvážení možností pro omezení užívání sociálních sítí nebo jiných závislostí,
- při neúčinné intervenci pomocí ambulantních služeb, kdy dítě nepřestává se svým nežádoucím chováním, dochází k nabídce možnosti dvouměsíčního pobytu s pevně stanovenými pravidly,
- dítě během pobytu zůstává žákem kmenové školy, která spolupracuje na poskytování podkladů ke studiu,
- porušení pravidel během pobytu není jednoznačným důvodem pro jeho ukončení, dítě dostává výchovné opatření založené na neschválení vycházek,
- pobyt je zpoplatněná služba, která zahrnuje poplatek za ubytování, stravu a kapesné dítěte, celkově se jedná o částku 5.300,- Kč měsíčně hrazenou zákonnými zástupci, z tohoto důvodu dochází k úspoře na straně státních výdajů za pobyt daný předběžným opatřením a také náklady za soudní řízení,
- uvedená částka působí motivačně na straně zákonného zástupce, pokud svolí k pobytu dítěte v zařízení, je chápána jako placená služba s očekávanými výsledky,
- zákonný zástupce nebo zástupci (zpravidla matka i otec) se stávají přirozenými partnery v intervenční činnosti s dítětem, neboť jsou pravidelně zváni ke společným sezením podle nastaveného harmonogramu,
- rodiče jsou nezbytnou součástí při změně chování dítěte, protože bez změny rodinného sociálního prostředí nelze očekávat pozitivní výsledky,
- jednoznačným cílem zůstává návrat do rodinného prostředí, pobyt je časově omezený a nezávislý na rozhodování soudu, který proces umístění, pobytu a ukončení pobytu zbytečně prodlužuje,
- z uvedených důvodů není možné pobyt chápat jako službu, která je hrazená státem na základě potřeby rodičů dítě vyčlenit z rodinného prostředí na stanovený čas bez nutnosti jakkoliv participovat na změně,
- při ukončení pobytu je možné dítě a jeho zákonné zástupce nasměřovat a připravit na ústavní výchovu, pokud nedochází ke změnám v chování.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky a s mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy České republiky

Návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a je v souladu s právem Evropské Unie. Návrh zákona je v souladu se závazky České republiky vyplývajícími z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána.

Jedná se obnovení zrušeného ustanovení.

3. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, na rozpočty krajů a obcí

Návrh zákona nemá vliv na státní rozpočet. Návrh zákona nemá vliv na rozpočty krajů a obcí.

B. Zvláštní část

K čl. I

Navrhuje se obnovení §7 zákona o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních.

K čl. II

Účinnost je navržena tak, aby nebyla závislá na délce legislativního procesu. Není navrženo pevné datum.

V Praze dne: 26. dubna 2019

Předkladatelé:

Jiří Mihola, v. r.
Vít Kaňkovský, v. r.
Jan Bartošek, v. r.
Pavla Golasowská, v. r.
Marek Výborný, v. r.
Pavel Bělobrádek, v. r.
Stanislav Juránek, v. r.
Ondřej Benešík, v. r.
Marian Jurečka, v. r.
Hana Aulická Jírovcová, v. r.
Ivo Pojezný, v. r.
Jan Richter, v. r.
Miroslava Rutová, v. r.
Věra Procházková, v. r.
Ivo Vondrák, v. r.
Karel Rais, v. r.
Milan Hnilička, v. r.
Monika Oborná, v. r.
Andrea Brzobohatá, v. r.
Andrea Babišová, v. r.
David Pražák, v. r.
Josef Hájek, v. r.
Tomáš Kohoutek, v. r.
Josef Bělíca, v. r.
Pavel Pustějovský, v. r.
Marek Novák, v. r.
Věra Adámková, v. r.
Milan Feranec, v. r.
Adam Kalous, v. r.
Josef Kott, v. r.
David Štolpa, v. r.
Pavel Staněk, v. r.
Petr Vrána, v. r.
Radek Zlesák, v. r.

Pavel Růžička, v. r.
Petr Sadovský, v. r.
Michal Ratiborský, v. r.
Zuzana Ožanová, v. r.
Jan Řehounek, v. r.
Barbora Kořanová, v. r.
Marcela Melková, v. r.
Jaroslav Kytýr, v. r.
Lucie Šafránková, v. r.
Petr Pávek, v. r.
Václav Klaus, v. r.
Tereza Hyťhová, v. r.
Radek Rozvoral, v. r.
Tomio Okamura, v. r.
Jiří Kohoutek, v. r.
Karla Maříková, v. r.
Pavel Jelínek, v. r.
Jaroslav Dvořák, v. r.
Lubomír Španěl, v. r.
Jaroslav Holík, v. r.
Monika Jarošová, v. r.
Zdeněk Podal, v. r.
Miroslav Rozner, v. r.
Radovan Vích, v. r.
Radek Koten, v. r.
Jan Hrnčíř, v. r.
Martin Baxa, v. r.